

Základy společenských věd

Průřezový test. Vychází ze základů společenských věd v rozsahu vyučovaném na gymnáziích. Obsahuje tři části – Člověk a společnost, Stát a právo a Hospodářství a svět.

Pokyny

- Test obsahuje 18 úloh
- Na jejich řešení máte 20 minut
- Vždy jen jedna odpověď je správná
- Na dosáhnutí dobrého výsledku není nutné odpovědět na všechny úlohy

1.

Která z následujících emocí se v projevech novorozence objevuje po narození jako první?

- (A) údiv
- (B) vztek
- (C) radost
- (D) smutek

2.

Která z následujících charakteristik **není** jedním z definičních znaků inteligence, ale jiného psychického jevu?

- (A) schopnost řešit různé druhy úkolů
- (B) schopnost přizpůsobit měnícímu se prostředí
- (C) schopnost učit se a poučit se ze zkušenosti
- (D) schopnost cílevědomého úsilí směřujícího k dosažení vytyčeného cíle

3.

... nevědomí obsahuje nejen to, co je osobní, ale také to, co je neosobní, kolektivní v podobě zděděných kategorií neboli archetypů. (...) nevědomí má ve svých hlubších vrstvách relativně oživené, kolektivní obsahy. Hovořím proto o kolektivním nevědomí.

Který z následujících myslitelů je autorem uvedené ukázky?

- (A) Carl Gustav Jung
- (B) Jean Piaget
- (C) Sigmund Freud
- (D) Wilhelm Wundt

4.

[...] typ opakovaného výzkumu založený na dlouhodobém sledování výzkumného objektu při použití konstantní techniky a nezměněné hlavní výzkumné tematicce. [...] kontakt s objektem by měl být intenzivní a stálý (měl by zůstat zachován i v intervalech mezi jednotlivými etapami sběru dat). Jedná se o výzkum, který může trvat v krocích třeba i dvě desetítky let.

Jakou metodu sociologického výzkumu charakterizuje výše uvedená citace?

- (A) longitudinální výzkum
- (B) intervalový výzkum
- (C) totální výzkum
- (D) průřezový výzkum

5.

Která z následujících sociologických teorií stojí nejvíce v protikladu k Marxově teorii třídního boje?

- (A) etnometodologie Harolda Garfinkela
- (B) evolucionismus Herberta Spencera
- (C) frankfurtská škola Maxe Horkheimera
- (D) pozitivistická sociologie Augusta Comta

Prostor a čas jsou jen formami smyslového názoru, a tedy jen podmínkami existence věcí jakožto jevů, (...) nemáme žádné rozvažovací pojmy, a tedy ani žádné elementy k poznání věcí dříve, než může být těmto pojmům dán odpovídající názor, a nemůžeme tedy poznávat žádný předmět jako věc samu o sobě, nýbrž jen pokud je objektem smyslového názoru, tj. že jej poznáváme jako jev. Z toho pak ovšem plyne omezení veškerého vůbec možného spekulativního poznání rozumu na pouhé předměty zkušenosti. Nicméně nám přitom zůstává stále vyhrazeno, což je ovšem třeba si pamatovat, že tytéž předměty musíme být s to, ne-li rovnou poznávat, tedy alespoň myslet jako věci samy o sobě. Jinak by z toho totiž plynula nesmyslná věta, že jev existuje bez něčeho, co se jeví.

(Kant, Immanuel. Kritika čistého rozumu)

6.

Které z následujících tvrzení je v **rozporu** s uvedeným textem?

- (A) Existence jevů je podmíněna časem a prostorem jakožto formami smyslového názoru.
- (B) Není možné mít poznání, které by přesahovalo rámec možné zkušenosti.
- (C) Nemáme nic, co by bylo možné označit jako vrozené elementy poznání.
- (D) Věc sama o sobě je poznatelná tak, jak je.

7.

V České republice se ve volbách do Poslanecké sněmovny používá poměrný volební systém. Který z uvedených efektů by pravděpodobně **nenastal**, kdyby byl zaveden jednokolový většinový volební systém?

- (A) Došlo by k výraznější redukci počtu politických stran, které jsou zastoupeny v Poslanecké sněmovně.
- (B) Došlo by k zásadní změně volebního chování, jelikož voliči by méně taktizovali a volili stranu, která jim je názorově nejbližší, bez ohledu na její možnosti uspět ve volbách.
- (C) Povolební výsledky politických stran by jasněji vedly ke stanovení odpovědnosti stran a usnadnily sestavování vlády v důsledku výraznější většiny vítězné politické strany.
- (D) Významný počet hlasů občanů by „propadl“, jelikož mnoho stran by neuspělo ve volbách.

8.

Individualismus, svoboda, rovnost před zákonem, důraz na rozum, náboženská a sociální tolerance, tržní ekonomika.

Který z následujících politických směrů definují uvedené hodnoty?

- (A) anarchismus
- (B) konzervatismus
- (C) liberalismus
- (D) socialismus

9.

Josef Lopata byl vyloučen z odborové organizace pro hrubé porušení jejích stanov. Toto rozhodnutí nabylo právní moci. Josef ale s usnesením Rady předsedů odborové organizace nesouhlasí a chystá se ho právně napadnout. V jakém nezávislém řízení může žádat o projednání svého vyloučení odborovou organizací?

- (A) v trestním řízení
- (B) v soudním řízení správním
- (C) v přestupkovém řízení
- (D) v občanském soudním řízení

10.

V případě, že nějaká osoba (zůstavitel) zemře, vznikají dědická práva na základě zákonem upravených dědických titulů a zároveň je upravena i posloupnost předností. Která z následujících možností správně řadí dědické tituly podle jejich právní síly od nejsilnějšího k nejslabšímu?

- (A) 1. dědická smlouva, 2. dědění ze zákona, 3. závěť
- (B) 1. dědická smlouva, 2. závěť, 3. dědění ze zákona
- (C) 1. dědění ze zákona, 2. dědická smlouva, 3. závěť
- (D) 1. dědění ze zákona, 2. závěť, 3. dědická smlouva

11.

Která z následujících možností správně uvádí, co znamená, když rozhodnutí správního orgánu či soudu nabylo právní moci?

- (A) Rozhodující orgán navenek projevil svoji vůli a rozhodnutí vydal.
- (B) Rozhodnutí bylo oznámeno, avšak zákon proti němu ještě připouští řádné opravné prostředky.
- (C) Rozhodnutí je konečné, závazné a nezměnitelné řádnými opravnými prostředky.
- (D) Rozhodnutí je bez dalšího soudně nebo exekučně vymahatelné.

12.

Textualismus je metoda výkladu právní normy, která přihlíží pouze k tomu, co stojí v textu předpisu. Soud tedy nemůže vykládat ústavu a zákony nad rámec ustanovení, která jsou v nich přímo a výslovně obsažena.

Kdybychom textualismus aplikovali na český ústavní pořádek, které z uvedených práv nebude možné v praxi naplnit, protože v něm **není** výslovně zakotveno?

- (A) právo na ochranu zdraví
- (B) právo na pitnou vodu
- (C) právo na svobodnou volbu povolání
- (D) právo vlastnit majetek

13.

Která z institucí EU, jež bývá přezdívána „strážce smluv“, zaměstnává zdaleka nejvíce úředníků?

- (A) Soudní dvůr Evropské unie
- (B) Evropská komise
- (C) Evropská rada
- (D) Evropský parlament

14.

V roce 1949 vyhráli občanskou válku v Číně komunisté a jejich vůdce Mao Ce-tung ohlásil vznik Čínské lidové republiky. Která z následujících možností nejpřesněji uvádí, co se stalo s poraženými nacionalisty?

- (A) Po převýchově v pracovním táboře byli začleněni do armády, Čankajšek byl popraven.
- (B) Stáhli se na Tchaj-wan a vyhlásili tam pokračování Čínské republiky.
- (C) Stáhli se na území Severní Koreje a vedli tam boj proti zbylým japonským silám.
- (D) V následujících dvou letech byli včetně jejich vůdce Čankajška popraveni.

15.

Karibská krize v roce 1962 téměř eskalovala v jaderný konflikt mezi Američany a Sověty. Řešení situace komplikovala i skutečnost, že neexistovala přímá komunikační linka mezi lidry USA a SSSR. Ti tak jen obtížně a zdlouhavě hledali kompromis, kterým by riziko války odvrátili.

Která z následujících možností nejpřesněji uvádí, co bylo bezprostřední příčinou karibské krize?

- (A) Sověti na Kubě tajně instalovali raketové nosiče jaderných zbraní s doletem na území USA.
- (B) Fidel Castro provedl na Kubě převrat a znárodnil mimo jiné i majetky amerických občanů.
- (C) Spojené státy při tajné operaci přerušili start sovětské špionážní družice z Kuby.
- (D) Spojené státy se pokusily vyvolat převrat na Kubě vyloděním v Zátocě sviní.

16.

Druhá světová válka se stala reálně světovou, když Japonsko jakožto spojenec Německa napadlo USA. Bez vyhlášení války zaútočily japonské síly na americkou základnu Pearl Harbor. Která z následujících možností uvádí důvod, proč si Japonsko vybralo právě tento cíl?

- (A) Byla to snaha zpomalit americký výzkum jaderné bomby.
- (B) Japonci o to byli požádáni společným velením německé a italské armády.
- (C) Japonci chtěli zničit letadlové lodě a další části americké flotily.
- (D) Smyslem bylo zarazit americkou zbrojní pomoc Sovětskému svazu.

17.

Která z následujících možností správně uvádí, jak se nazývá zvláštní druh plné moci, která je udělována fyzické osobě zastupující podnikatele k úkonům souvisejícím s podnikáním?

- (A) komplementární
- (B) notářská
- (C) prokura
- (D) prioritní

18.

Která z následujících možností správně uvádí, jak je za jinak stejných podmínek nejčastěji ovlivněna cenová hladina při růstu reálného HDP?

- (A) výrazně klesá
- (B) mírně klesá
- (C) roste
- (D) Vývoj cenové hladiny s růstem reálného HDP nesouvisí.